

Nr 299.

Av herr Lövgren, om ersättning till hemmansägaren Hans Petter Larsson i Långforssel för vissa honom åsamkade förluster.

Undertecknad anser sig härmed i rättvisans och billighetens intresse böra föra en mer än vanligt bedrövlig affär under riksdagens prövning i förhoppning om, att riksdagen skall visa sig villig att medgiva någon gottgörelse åt den lidande parten, hemmansägaren H. P. Larsson i Långforssel, Överkalix. Sakens förhistoria och utveckling är i huvudsak följande:

Genom en borgensförbindelse av den 24 september 1922 förband sig hemmansägaren Hans Petter Larsson i Långforssel, Överkalix socken, att såsom för egen skuld svara för gäldandet av virkesposter, vilka kronotorparen J. E. Brännholm i Granholmen inköpte vid detta års kronoskogsauktioner. Jämte H. P. Larsson hade Brännholm anskaffat borgen av ytterligare fjorton personer. Då det sedermera visade sig, att J. E. Brännholm icke kunde fullgöra sina förbindelser, krävdes borgesmännen, och, då de allra flesta av dessa icke ägde utmätningsbara tillgångar, blev slutresultatet, att H. P. Larsson fick avträda sitt hemman Långforssel nr 1 (1^a) $\frac{3}{32}$ mantal i Överkalix jämte sitt lösöre, vilket försålles på exekutiv auktion och inropades av domänstyrelsen.

Sedan domänstyrelsen övertagit hemmanet, utarrenderades detta till Larsson mot en årlig summa å 300 kronor jämte skatter, och innehade Larsson hemmanet på arrende under tre år. Av allmänheten ansågs Larsson såsom misshandlad part, och följaktligen gjordes vissa framställningar till myndigheterna i syfte att återföra Larsson till äganderätt av hemmanet. Ett av dessa intyg har följande lydelse:

"Undertecknade få härmed intyga att f. hemmansägaren Hans Petter Larsson i Långforssel, Överkalix, alltid fört en redbar och hedrande vandel och på grund härav varit aktad och avhållen av ordsbefolkningen. Hans redbarhet och arbetsamhet förde fram honom till god ekonomisk ställning, men kom han sig, tack vare sin hjälpsamhet, att teckna borgen hos länsstyrelsen för en kronoskogs-post som inköptes av en J. E. Brännholm, vilken borgen han på grund av Brännholms konkurs fick vidkännas. Detta resulterade i att hans hemman i Långforssel exekutivt försålles och inropades detsamma av länsstyrelsen själv, som sedan i sin ordning utarrenderar det till honom. Arrendebeloppet 300 kr. jämte skatter gör det mycket svårt för honom att kunna draga försorg om sig och sin familjs — hustru och två minderåriga barn — försörjning. Då nu Hans Petter Larsson enligt uppgift ämnar om möjligt återförvärva hemmanet anse vi, att hans redbara vandel är förtjänt av att statsmakterna härvid icke

utkräva den yttersta skärven, i synnerhet som hans obestånd är en direkt följd av hans hjälpsamhet, utan möjliggöra för honom återförvärv av det hem där han nedlagt så mycken omtanke och flit.

Överkalix den 14 maj 1929.

Clas Nyberg, bagare, Överkalix; P. F. Nyberg, arbetare; N. P. Ahl, hemm.-äg. Överkalix; C. O. Lindbäck, Överkalix; Robert Brännström, Överkalix; J. P. Wikman, arbetare, Överkalix; A. G. Wikman, hemm.-äg., Överkalix; Frithiof Lindgren, hemm.-äg., Överkalix; Nils Wikman, arbetare, Överkalix; Alb. Brännvall, hemm.-äg., Överkalix; N. O. Halsius, hemm.-äg., Överkalix; J. E. Brännvall, hemm.-äg., Överkalix; Axel Halsius, Överkalix; J. A. Eriksson, Överkalix; J. E. Halsius; L. P. Johansson, Alså; N. A. Hansson, Överkalix."

Resultatet av Larssons framställning, understödd av vissa mera framträdande personer inom socknen, ledde till, att köpekontrakt upprättades mellan Larsson och domänstyrelsen om hemmanets återgång till Larsson mot en köpeskillning av 18,500 kronor. Detta skedde under år 1929, och den 26 september 1929 träffade Larsson med ägarna av Fortuna sågverk i Nederkalix följande överenskommelse, genom vilken han avsåg att erhålla möjlighet att likvidera hemmansköpet, dels genom avverkning av skog, dels ock genom utförande av arbete med skogens neddrivning och framkörning.

"KONTRAKT.

Följande överenskommelse är träffad mellan hemmansägaren Hans Petter Larsson, Långforsel, Gyljen, här nedan kallad säljaren, och Fortuna Sågverk, Älgören pr. Båtskärsnäs, här nedan kallat köparen.

Så snart säljaren kan framlägga definitivt bevis för att han äger rätt att från Kungl. Domänstyrelsen återköpa hemmanet $\frac{3}{32}$ mantal N:o I b Långforsel, Ö/Kalix socken, är köparen villig ställa godkänd borgen för köpeskillningen mot att säljaren under vintern 1929/30 avverkar och framkör till älvbacken all å hemmanet avverkningsbar skog till så stor myckenhet att köpeskillningen täckes, och till priser som närmare bestämmas enligt överenskomst, dock så att pris-sättningen bestämmas innan köparen ställer här ovan nämnda borgen till Domänstyrelsen.

Skulle icke från hemmanet erforderlig skog kunna avverkas till täckning av köparen garanterat belopp ikläder sig hemmansägarna Lars Erik Larson, Långforsel, Nils Edvard Andersson och Lars Andersson, Vännäs, enligt till köparen överlämnade förbindelser, skyldigheten att från deras hemman leverera så mycket timmer att ovannämnda belopp plus eventuella förskottslikviden täckas.

Till säkerhet för här ovan nämnda överenskommelse lämnar säljaren till köparen i samband med garantiförklaringen till Domänstyrelsen än vidare en inteckningshandling i berörda hemman å kr. 10,000:—, vilken återställes till säljaren efter slutuppgörelse och allt befunnits kontraktsenligt fullgjort.

Härav tvenne exemplar växlade.

Långforsel den 26 september 1929.

Fortuna Sågverk,
H. Pedersen.

H. P. Larsson.

Vittnen:

C. J. Ahlgren.

Oscar Bergman."

Allting föreföll nu att vara klart, sedan myndigheterna utfört en av Larsson begärd stämpling av skog, som han ämnade utdriva för att likvidera köpet, och Kungl. Maj:t beslutat att ingå till riksdagen med proposition om hemmanets försäljande till Larsson. Emellertid avläts icke denna proposition förrän den 21 februari 1930 och bifölls av riksdagen den 29 mars 1930. Följaktligen hade, sedan kungl. domänstyrelsen stoppat den planerade avverkningen av skogen, Larsson blivit hindrad att så utnyttja sin inköpta egendom att han därav kunde utvinna köpeskillingen, utan enligt kontokurant mellan virkesköpare, Fortuna sågverk och Larsson har han i stället kommit i en skuld till virkesköpare på c:a 10,000 kronor. Larsson har således nu, på grund därav att han icke fick fullfölja en avverkning, vilken myndigheterna redan sanktionerat genom stämpling, kommit i den situationen, att såväl han själv som de borgensmän, vilka tecknat borgen för honom för att återföra honom till innehav av hemmanet, stå inför utsikten att lida betydande ekonomiska förluster. Ja, för Larsson själv kan det t. o. m. bli fråga om att för andra gången förlora hemmanet.

Enligt Fortuna sågverks kontokurant med Larsson betalades virket avverkningsåret 1929—1930 med 270 % på Ångermanälvens nota för sågtimmer, 21½ öre per kubikfot props och 31 öre per kubikfot massaved. Då större delen av stämplingen på grund av domänstyrelsens förbud mot avverkning först kunde utföras under avverkningsåret 1930—1931, hade priserna sjunkit så, att sågtimmer betalades med 210 % på Ångermanälvens nota, props med 18 öre per kubikfot och massaved med 27 öre per kubikfot. Det är således en betydande prissänkning han åsamkades genom att han förbjöds att avverka den skog, som fanns å hemmanet och vilken myndigheterna redan utstämplat åt honom hösten 1929.

Då Larsson är en för redbarhet känd person, som först genom en borgensförbindelse på ett avverkningskontrakt å kronoskog fått sätta till hela sin egendom och sedermera nu genom förbudet för honom att avverka skogen, sedan han faktiskt återköpt och betalt hemmet, ånyo åsamkats en förlust, som ställer honom inför utsikten att åter lämna det, har jag ansett mig böra framföra en vädjan till riksdagen att av billighetsskäl tillerkänna honom en ersättning för gjorda förluster, ehuru jag är medveten om, att myndigheterna hela tiden, formellt sett, handlat fullkomligt juste och korrekt.

På grund av det ovan anförda och övriga handlingar, som skola ställas till vederbörande utskotts förfogande, hemställes,

att riksdagen ville bevilja hemmansägaren Hans Petter Larsson i Långforssel, Överkalix socken, en ersättning för här ovan relaterade förluster på 10,000 kronor eller det lägre belopp, som eventuellt visar sig vara riktigt, då likviden nedsummeras för det under den senare avverkningssäsongen avverkade virket, jämfört med

vad som skulle ha blivit fallet, om avverkningen fått ske oförhindrat under vintern 1929—1930.

Stockholm den 21 januari 1932.

O. W. Lövgren.